

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3To/75/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1622010055
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Danica Veselovská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1622010055.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Danice Veselovskej a členov senátu JUDr. Denisy Mészárosovej a JUDr. Jána Evina, v trestnej veci obžalovanej I. G. pre prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona, o odvolaní prokurátora Okresnej prokuratúry Malacky a poškodenej J. D. proti rozsudku Okresného súdu Malacky sp.zn. 3T/6/2022 zo dňa 01.02.2023, na verejnom zasadnutí konanom dňa 05.09.2023 jednomyseľne takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolania prokurátora Okresnej prokuratúry Malacky a poškodenej J. D. z a m i e t a j ú.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodil obžalovanú I. G. spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Malacky sp.zn. 1Pv 275/21/1106 zo dňa 29.01.2022 pre prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

- najneskôr od 05.07.2021 do 20.12.2021 v obci Borinka neoprávnene užívala rodinný dom s popisným číslom č. XXX, postavený na parcele č. XXXX/XX, zapísaný na LV č. XXXX, hoci mala vedomosť o tom, že výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti v uvedenom čase už bola poškodenej J. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Q., F. XXXX/X, a to na základe rozhodnutia Okresného úradu Malacky, katastrálny odbor, sp. zn. V 3208/2021, zo dňa 21.06.2021, ktorým rozhodnutím bol povolený vklad vlastníckych práv k predmetnej nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností v prospech poškodenej J. D., a napriek výzve poškodenej zo dňa 30.06.2021, aby vyššie uvedenú nehnuteľnosť uvoľnila do 05.07.2021, tak neurobila, nehnuteľnosť neopustila a naďalej ju neoprávnene užívala do 20.12.2021, čím poškodenej J. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXXX/X, Q., bránila vykonávať jej vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti,

pretože skutok nie je trestným činom.

Podľa § 288 ods. 3 Trestného poriadku súd prvého stupňa odkázal poškodenú J. D. s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Súd prvého stupňa oslobodzovací výrok postavil na nedostatku subjektívnej stránky trestného činu, k čomu uviedol, že „na naplnenie subjektívnej stránky tohto trestného činu sa vyžaduje, aby páchatel už v čase neoprávneného obsadenia, či užívania tohto domu, konal v úmysle neoprávnene užívať, či obsadiť dom iného. V danom prípade však obžalovaná v čase, kedy začala s užívaním dotknutej nehnuteľnosti, bola v súlade s právnymi normami jeho spoluvlastníčkou. Neprišlo napokon ani k naplneniu subjektívnej stránky skutkovej podstaty tohto trestného činu vo vzťahu ku konaniu obžalovanej, ktorým by vlastníčke (in concreto svedkovi R. D., či neskôr poškodenej J. D.) bránila v riadnom užívaní jej vlastníckych práv.

Z vykonaného dokazovania nebolo bez pochyb preukázané, že by obžalovaná bránila vlastníkom vo výkone ich práv. Vlastníci mohli kedykoľvek vstúpiť do uvedenej nehnuteľnosti (obžalovaná nevymieňala zámky na dverách domu), navyše vo veci bol podaný návrh na odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, o ktorom nebolo zo strany najvyššieho súdu do času odsťahovania sa obžalovanej z uvedenej nehnuteľnosti (december 2021) rozhodnuté... Úmysel, či už priamy alebo nepriamy, brániť vo výkone vlastníckych práv, či neoprávnene užívať nehnuteľnosť iného, nebol preto u obžalovanej bez pochybností preukázaný. Protiprávnej užívanie, alebo obsadenie domu teda musí v sebe subsumovať neoprávnenosť, protizákonnosť, teda takéto konanie musí byť bez právneho dôvodu. Tak ako je vyššie uvedené, súd konštatuje, že obžalovaná nekonala bez právneho dôvodu, preto nemožno ani naplniť túto stránku skutkovej podstaty trestného činu podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona. Obžalovaná nemala v úmysle neoprávnene brániť poškodenej v užívaní tejto nehnuteľnosti, ale čakajúc na rozhodnutie o procesných prostriedkoch jej obrany vo veci jej vlastníctva, naďalej užívala predmetnú nehnuteľnosť, nie však v úmysle neoprávnene brániť poškodenej v jej užívaní. Jej úmyslom bolo naopak rokovať o odkúpení predmetnej nehnuteľnosti, pričom tieto rokovania zlyhali len na výške ponúkanej kúpnej ceny. Poškodená navyše nemala úmysel v danom čase nehnuteľnosť užívať, pričom poškodená ani nepreukázala, že v tom čase chcela prenechať túto nehnuteľnosť na užívanie inému za odplatu, preto súd konštatuje, že danom prípade nebol úmysel obžalovanej neoprávnene užívať, či brániť v užívaní domu inému, za preukázaný.“

„V konaní pred súdom prvého stupňa nebol produkovaný taký súhrn priamych a nepriamych dôkazov, ktoré by tvorili uzavretú reťaz na usvedčenie obžalovanej zo spáchania žalovaného skutku, resp. ktoré by inú alternatívu než vinu obžalovanej nepripustili. Tam, kde nemožno bezpečne určiť, ktorá z variant skutkového riešenia zodpovedá skutočnosti, musí súd voľiť takú, ktorá je pre obžalovanú priaznivejšia (R 46/1963), pričom ani vysoký stupeň podozrenia sám osebe nemôže vytvoriť zákonný podklad pre odsudzujúci výrok a ak zostanú po vyčerpaní všetkých dosiahnuteľných dôkazov pochybnosti o niektorej skutkovej okolnosti, je nutné s použitím zásady „in dubio pro reo“ rozhodnúť v prospech obžalovanej a oslobodiť ju spod obžaloby.“

Proti tomuto rozsudku podal prokurátor ihneď po jeho vyhlásení odvolanie v neprospech obžalovanej smerujúce proti výroku o oslobodení, ktoré písomne odôvodnil podaním zo dňa 03.04.2023. Prokurátor považuje úvahy súdu prvého stupňa za nesprávne, vykonané na základe jednostranného hodnotenia dôkazov, čo podľa prokurátora rezultovalo do nezákonného rozsudku. Prokurátor dôvodí, že súd v odôvodnení rozsudku na str. 12 nesprávne uvádza, že „obžalovaná, súc uvedomujúc si v čase vzniku skutku, že je bezpodielovou spoluvlastníčkou dotknutej nehnuteľnosti...“, pričom prokurátor označuje tvrdenie súdu ako nepravdivé a zavádzajúce, pretože skutok je časovo vymedzený počnúc dňom 05.07.2021, kedy už obžalovaná jednoznačne bezpodielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti nebola, a tohto si aj bola vedomá. Takisto nie je možné vyvodzovať nevinu obžalovanej z dôvodu, že si podala dovolanie proti právoplatnému rozsudku v civilnom súdnom konaní, v ktorom bolo vlastníctvo nehnuteľnosti v celku prisúdené jej bývalému manželovi R. D., pretože predmetné rozhodnutie bolo právoplatné a aj vykonateľné. Podanie dovolania obžalovanou nemôže aprobovať jej následné konanie a z tohto titulu jej udeliť beztrestný súhlas na ďalšie užívanie nehnuteľnosti, pretože týmto spôsobom by sa zavádzala prax beztrestného nerešpektovania právoplatných rozhodnutí súdov účelovým podávaním mimoriadnych opravných prostriedkov len z dôvodu, aby sa povinné osoby nemuseli podrobiť nepriaznivým rozhodnutiam. Je všeobecná známosť, že dĺžka mimoriadneho opravného konania v prostredí Slovenskej republiky môže trvať aj roky, a teda oprávnený by sa takouto praxou nemohol domôcť svojich práv, ktoré mu boli prisúdené právoplatným rozsudkom len z dôvodu začatia mimoriadneho opravného konania, v ktorom však právoplatnosť a vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia ostáva nedotknutá. Aj z tohto dôvodu je primárne konanie o mimoriadnom opravnom prostriedku nastavené tak, že toto konanie neprerušuje právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutia, o čom obžalovaná veľmi dobre vedela, pretože svojim podaním aj žiadala o odklad vykonateľnosti daného rozhodnutia, ktorý jej však povolený nebol.

Prokurátor má za to, že obžalovaná celú dobu počas páchania skutku vedela, že jej akékoľvek práva k predmetnej nehnuteľnosti skončili najneskôr v júli 2021, čo je možné vidieť aj z jej následného konania, keď podala dovolanie proti predmetnému rozhodnutiu a žiadala o zastavenie vykonateľnosti rozhodnutia. Na základe uvedeného bola obžalovaná povinná rešpektovať právoplatný rozsudok a z jej strany ignoráciu takéhoto rozhodnutia nemožno v právnom štáte akceptovať. Práve trestné právo je nástrojom, ktorý má zamedziť takýmto praktikám osôb a v podobe hrozby trestného postihu ich preventívne primäť k

dodrživaniu súdnych rozhodnutí aj bez ďalšej donucovacej právomoci. Ak tak obžalovaná napriek tomu neučinila, potom je na mieste, aby sa takáto hrozba trestného postihu premenila na reálny trestnoprávny postih, v rámci ktorého bude niest' obžalovaná následky za svoje protiprávne konanie.

Tvrdenia súdu, ktorý argumentuje, že skutok nie je trestným činom, pretože obžalovaná začala bývať v nehnuteľnosti v čase, keď ešte bola jeho vlastníčkou, považuje prokurátor za nesprávne. Ako bolo zdôraznené vyššie, tento element je pre posúdenie trestnosti konania obžalovanej irelevantný, pretože skutková podstata trestného činu podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona uvádza nasledovné: „Kto protiprávne obsadí alebo užíva dom alebo byt iného alebo kto oprávnenej osobe v užívaní domu alebo bytu neoprávnene bráni, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.“ Z uvedeného vyplýva, že predmetná skutková podstata vymenúva rôzne druhy konaní, pričom predmetnú skutkovú podstatu trestného činu možno naplniť alternatívne, t.j. čo i len jedným z týchto konaní, pričom prokurátor má za to, že je jednoznačne preukázané, že obžalovaná dom užívala protiprávne a to počas nie zanedbateľnej doby a toto jej užívanie bolo prerušené len z dôvodu, že jej bolo v ďalšom užívaní domu zabránené donútením a nie jej dobrovoľným upustením od nezákonného konania.

Prokurátor sa nestotožňuje s tvrdením súdu, že „nebolo bez pochyb preukázané, že by obžalovaná bránila vlastníkom vo výkone ich práv. Vlastníci mohli kedykoľvek vstúpiť do uvedenej nehnuteľnosti ...“ Toto tvrdenie nie je pravdivé, pretože ako bolo preukázané tvrdením poškodenej J. D., táto kľúče od domu nemala, pretože ich mala obžalovaná, a tá jej ich odmietla dať a odmietla ju vpustiť do domu, preto prístup do domu bol možný až za asistencie polície a po výmene zámkov, od ktorých pôvodne poškodená kľúče nemala, takže poškodená v žiadnom prípade voľný prístup do nehnuteľnosti nemala. Poškodená jednoznačne uviedla, že „obžalovaná tam mala pusteného psa a musela by preskakovať plot“. Z tohto pohľadu sú teda tvrdenia súdu v rozsudku o voľnom prístupe poškodenej do nehnuteľnosti nepreukázané a nesprávne.

Neobstojí ani tvrdenie súdu o nenaplnení subjektívnej stránky konania, pretože obžalovaná vedela, že užíva nehnuteľnosť protiprávne a rovnako aj chcela ďalej užívať túto nehnuteľnosť, aj keď vedela, že jej práva k nej už nepatria. Preto z celkového konania a správania obžalovanej možno vyvodiť jej postoj k celej veci, z ktorého vyplýva, že nehnuteľnosť užívala a plánovala aj naďalej užívať v rozpore s vlastníckymi vzťahmi a naopak - skutočnej vlastníčke J. D. bránila túto nehnuteľnosť užívať. Preto tvrdenie súdu na str. 14 rozsudku, že „Úmysel, či už priamy alebo nepriamy, brániť vo výkone vlastníckych práv, či neoprávnene užívať nehnuteľnosť iného, nebol preto u obžalovanej bez pochybností preukázaný“ považuje prokurátor za absolútne v rozpore s vykonanými dôkazmi, ktoré jednoznačne svedčia o opaku.

Takisto názor súdu, že „obžalovaná nekonala bez právneho dôvodu“ je v rozpore s vykonaným dokazovaním, pretože v konaní bol viacerými dôkazmi preukázaný opak - a to, že obžalovaná konala svojvoľne bez akéhokoľvek právneho dôvodu, o čom vedela, len sa odmietala takémuto stavu podrobiť. Rovnako obžalovaná vedela, kto je skutočnou vlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti, čo jej bolo dané na vedomie jednak samotnou poškodenou, jednak svedkom R. D., preto tvrdenie súdu na str. 15 rozsudku o tom, že „obžalovanej nebol vykonanými dôkazmi jednoznačne a bez relevantných pochybností preukázaný úmysel a to jednak úmysel neoprávnene užívať dom poškodenej, alebo jej úmyselne neoprávnene brániť v jej užívaní“, považuje prokurátor za rozporné s vykonanými dôkazmi.

Zistený a preukázaný skutkový stav podľa prokurátora dostatočne preukazuje, že sa skutok stal tak, ako je to uvedené v skutkovej vete obžaloby a tento s ohľadom na všetky aspekty konania obžalovanej naplnia znaky trestného činu podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona. Prokurátor sa nestotožňuje ani s tvrdením súdu o tom, že by v tomto prípade nemala byť aplikovaná trestná zodpovednosť z dôvodu charakteru trestného práva ako prostriedku ultima ratio. Pre trestnosť konania podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona sa nevyžaduje vyčerpanie prostriedkov civilného práva, nevyžaduje sa podanie návrhu na výkon rozhodnutia, ani iný súkromnoprávny prejav, ktorým by poškodená bránila svoje práva. Je potrebné analogicky poukázať na skutočnosť, že existujú aj skutkové podstaty, pri ktorých Trestný zákon predpokladá vyčerpanie určitého civilného nástroja a až následne predpokladá nastúpenie trestnej zodpovednosti (napr. § 349 Trestného zákona). Treba však zdôrazniť, že § 218 ods. 1 Trestného zákona žiadnu takúto okolnosť neobsahuje a preto požiadavka, aby uvedená vec bola riešená poškodenou primárne prostriedkami civilného práva a až následne prostriedkami trestného práva, nemá oporu v zákone a ide o nezákonné rozširovanie objektívnej stránky trestného činu o ďalšie znaky, ktoré skutková podstata neobsahuje a to v prospech obžalovanej. Z uvedeného dôvodu prokurátor zdôrazňuje,

že trestnej zodpovednosti obžalovanej nemôže brániť to, či existuje v danom prípade aj možnosť riešiť danú vec prostriedkami civilného práva, pretože konanie obžalovanej je potrebné hodnotiť s ohľadom na tento skutok ako taký, vzhľadom na jeho prevedenie, spôsob spáchania, jeho celkovú závažnosť, následok v podobe porušených alebo ohrozených práv, dĺžky trvania takéhoto nezákonného konania, ako aj vzhľadom na zavinenie, na dobromyseľnosť alebo nedobromyseľnosť obžalovanej, na to, do akej miery bolo jej konanie výsledkom ďalších objektívnych okolností a do akej miery bola do daného konania dotlačená inými okolnosťami.

Práve vzhľadom na všetky vyššie uvedené aspekty konania obžalovanej, ktoré boli bez pochyby na hlavnom pojednávaní preukázané, prokurátor hodnotí konanie obžalovanej ako mimoriadne závažné, plne premyslené, dostatočne sofistické s cieľom absolútne ignorovať záujmy a práva poškodenej a to napriek tomu, že obžalovaná nebola na takéto konanie odkázaná vonkajšími okolnosťami. Preto súd mal pri hodnotení skutku ako trestného činu hodnotiť aj objektívne okolnosti prípadu a osobnosť obžalovanej a jej dobromyseľnosť, čo však vôbec nevzal do úvahy. Vo vzťahu k objektívnym okolnostiam prokurátor poukazuje najmä na pomerne priaznivú situáciu obžalovanej, ktorá z uvedeného domu s dcérou odišla, keď mala jej dcéra len 2 roky, pričom následne s dcérou žili na Malte a v ČR, kde mala aj dostatočne vytvorené rodinné zázemie, býva tu jej otec, ktorý tu má nehnuteľnosť, dcéra tu navštevovala predškolské zariadenia, pes tu mal výbeh a pod. Obžalovaná tu aj dlhšie zotrvala. Obžalovaná bola pred spáchaním skutku ekonomicky samostatný subjekt, pričom si bola schopná opakovane a dlhodobo zabezpečiť iné bývanie a zdroje obživy. Toto súd v odôvodnení rozsudku nespomína a nehodnotí. Prokurátor tiež poukazuje na skutočnosť, že samotná obžalovaná predložila do konania listinný dôkaz o tom, že pre zabezpečenie svojho ďalšieho bývania chcela využiť peniaze od matky - svedkyne I. A. F., ktorá tieto finančné prostriedky vo výške 200.000 € utrhla z predaja inej nehnuteľnosti už dňa 23.03.2021, ako to vyplýva z listinných dôkazov. Týmto finančnými prostriedkami teda matka obžalovanej disponovala už 2 mesiace predtým, ako sa obžalovaná nastahovala naspäť do predmetnej spornej nehnuteľnosti, neskôr vo vlastníctve poškodenej D.. Obžalovanej nič nebránilo zakúpiť si akúkoľvek nehnuteľnosť vhodnú na bývanie skôr ako v novembri 2021, keď mala jej matka nadobudnúť byt v Stupave, ktorý navyše nebol pripravený na bývanie (išlo o holobyt). V tomto smere teda konanie obžalovanej nesmerovalo k promptnému riešeniu jej bytovej otázky, hoci jej nič nebránilo vyriešiť svoju bytovú situáciu kúpou inej nehnuteľnosti oveľa skôr, keďže týmto finančnými prostriedkami disponovala jej matka už od marca 2021. Ďalej prokurátor poukazuje na fakt, že už v čase spoluvlastníctva nehnuteľnosti s R. D. obžalovaná dlhodobo dom nevyužívala pre vlastné potreby, ale ho prenajímala iným osobám (až 2 roky) a peniaze z predmetného prenájmu si brala sama, ponechávala si ich a tieto teda slúžili jej výlučným potrebám, teda ani nijakým spôsobom v tomto čase nedávala časť týchto peňazí pánovi D., pričom to bol práve svedok R. D., ktorý mal vyplatiť dlh na nehnuteľnosti vo výške cca 8.000 eur. Tieto skutočnosti takisto súd v rozsudku nehodnotí. Vo vzťahu k osobe obžalovanej a jej dobromyseľnosti prokurátor poukazuje na to, že v čase, keď obžalovaná zistila, že nie je a nebude vlastníčkou uvedenej nehnuteľnosti, začala konať nedobromyseľne, z nehnuteľnosti pobrala množstvo vecí, vrátane dverí a kuchynskej linky, hoci vedela, že nejde o jej vlastníctvo, pričom hodnota nehnuteľnosti tak, ako bola zistená a prisúdená novému vlastníkovi R. D. pri vyporiadaní BSM, bola stanovená aj so všetkým vnútorným vybavením v zmysle znaleckého posudku, teda bolo zrejmé a obžalovaná o tom vedela, že týmto spôsobom nezákonne znižuje hodnotu predmetnej nehnuteľnosti a tento majetok jej nepatrí. Tohto konania sa obžalovaná dopúšťala z dôvodu, že nebola spokojná s rozhodnutím súdu vo veci vyporiadania BSM, keď nehnuteľnosť nebola prisúdená do jej vlastníctva. Trestné právo však nemôže podporovať takýto spôsob realizácie „svojevôle“, ktorým sa snažila obžalovaná negovať účinky nepriaznivého súdneho rozhodnutia. Práve zo všetkých vyššie uvedených súvislostí je možné konštatovať vysokú závažnosť konania obžalovanej, ktorá nekonala v tiesni, nekonala preto, že bola na takúto situáciu odkázaná, ale výlučne z dôvodu zabezpečenia svojho majetkového prospechu, o ktorom sa domnievala, že bol dotknutý predmetným rozhodnutím pri vyporiadaní BSM. Svoje protiprávne konanie navyše obžalovaná neukončila dobrovoľne a praktizovala ho dlhodobo. Toto súd v odôvodnení rozsudku nehodnotí. V tomto smere teda rozmer tohto konania je potrebné kvalifikovať z hľadiska jeho rozsahu ako trestný čin. Poškodený nie je povinný brániť sa nezákonnému konaniu, t.j. trestnosť konania obžalovanej nemožno posudzovať s ohľadom na to, či ju poškodená intenzívne z nehnuteľnosti vyhadzovala, alebo sa snažila s obžalovanou riešiť veci zmierlivo. Práve povaha obžalovanej a jej osobnosť, ktorá bola dostatočne húževnatá a kládla odpor realizácií práv poškodenej, vyústila do situácie, kedy poškodená nebola dostatočne spôsobilá ochrániť svoje práva. Práve v takomto prípade musia nastúpiť účinky trestného práva, aby tým boli vyvážené „silové“ spôsoby osôb, ktoré dokážu získať prevahu nad inými vďaka silnejšej osobnosti alebo

výhodnejšiemu postaveniu. Práve v uvedenom prípade možno považovať obžalovanú za osobu, ktorá svojou vzdorovitosťou a húževnatosťou nedala poškodenej inú možnosť, ako brániť sa prostriedkami trestného práva, pretože ako bolo už vyššie označené, včasné zjednanie nápravy v pomeroch dĺžky súdnych konaní v Slovenskej republike nebolo možné očakávať pri realizácii práva poškodenej cez civilné konanie. Rovnako dátum podania trestného oznámenia alebo to, či a v akej lehote žiadala poškodená vypratať nehnuteľnosť obžalovanou, nemôže byť vyhodnocované v neprospech poškodenej a na prospech obžalovanej. Záverom k osobe obžalovanej a jej nedobromyseľnosti prokurátor poukazuje aj na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 9CoP/1/2020 zo dňa 29.04.2021, ktorý dokrešľuje osobnosť obžalovanej a na viacerých miestach popisuje správanie a praktiky obžalovanej, ktoré možno vyhodnotiť minimálne ako vykazujúce znaky nečestnosti a klamlivosti, keď napr. krajský súd uviedol, že obžalovaná tvrdila, že jednu písomnosť prevzala a druhá jej doručená nebola (str. 16, bod 13), hoci boli súdom doručované v tej istej obálke, následne uviedol tiež, že obžalovaná si vo svojich podaniach protirečila (str. 16, bod 13.1) a uvádzala opakovane protichodné informácie osebe a svojom živote. Krajský súd ďalej celkovo hodnotil správanie sa obžalovanej v tomto odvolacom konaní, ktoré hodnotil viac krát ako nezodpovedné, účelové, brániace ďalšiemu postupu a rozhodnutiu vo veci. Týmito konštatovaniami krajský súd jednoznačne poukázal, na to, že obžalovaná mala aj v civilnom konaní tendenciu zavádzať a uvádzať nepravdivé tvrdenia a nebola dobromyseľná. Tento listinný dôkaz prvostupňový súd na hlavnom pojednávaní oboznámil, ale v oslobodzujúcom rozsudku ho nijako nehodnotí, ani sa s ním nevysporiadal a celkovo súd nehodnotil negatívne správanie obžalovanej a negatívne stránky jej osobnosti v medziľudských vzťahoch vo vzťahu k svedkovi D.i poškodenej D. ako relevantné pre rozhodnutie vo veci. Práve aj osobnosť obžalovanej ako taká musí byť hodnotená v súvislosti s jej ďalšími prejavmi a teda hodnotenie týchto prejavov musí byť vykonané v súvislosti s inými dôkazmi. Toto prvostupňový súd nevykonal. Pri zohľadnení všetkých okolností prípadu konanie obžalovanej naplnilo znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa 218 ods. 1 Trestného zákon a zároveň svojím prevedením a dlhodobosťou je aj dostatočne závažné, aby sa v tomto prípade považovala dané konanie za nie nepatrné.

Na základe uvedených skutočností považuje prokurátor rozhodnutie prvostupňového súdu za nesprávne a nedôvodné a navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na nové pojednanie a rozhodnutie.

Rozsudok bol napadnutý aj odvolaním podaným poškodenou v zákonnej lehote dňa 14.02.2023. Odvolanie smeruje proti výroku o odkázaní poškodenej na civilný proces.

Obžalovaná využila svoje právo vyjadriť sa k odvolaniu prokurátora, a to prostredníctvom obhajcu, ktorý v podaní doručenom súdu prvého stupňa dňa 18.04.2023 uvádza, že vina v trestnom konaní by mala byť preukázaná nad mieru všetkých pochybností a v prípade, ak to tak nie je, mal by súd rozhodnúť v zmysle zásady in dubio pro reo. V uvedenom konaní bolo nevyhnutné, aby súd rozhodol práve v zmysle tejto zásady s poukazom na dôkaznú situáciu. Zo všetkých skutkových okolností je zrejmé, že riešiť uvedenú situáciu prostriedkami trestného práva je nie len nežiadúce vo vzťahu k jeho účelu, ale aj neetické vzhľadom na životnú situáciu obžalovanej, ktorá sa okrem iného stará o maloleté dieťa a ocitla sa v nepriaznivej životnej situácii.

„Prokurátor v úvode odvolania uvádza, že súd v odôvodnení rozsudku nesprávne uvádza, že „obžalovaná súc uvedomujúc si v čase vzniku skutku, že je bezpodielovou spoluvlastníčkou dotknutej nehnuteľnosti...“, nakoľko má ísť o nepravdivé tvrdenie, keďže skutok je vymedzený počnúc dňom 05.07.2021, kedy už obžalovaná bezpodielovou spoluvlastníčkou nebola. Obhajoba sa domnieva, že námietka prokurátora je v tomto smere irelevantná, nakoľko po prečítaní celého odseku je zrejmé, že súd mal na mysli obdobie pred skutkom, a nie v čase vzniku skutku, a teda presne 05.07.2021. Súd v rovnakom odseku sám konštatuje, že nehnuteľnosť začala obžalovaná užívať koncom apríla 2021 a rozhodnutie odvolacieho súdu jej bolo doručené začiatkom júla 2021. Prokurátor v ďalšej časti argumentuje, že nevinu obžalovanej nie je možné vyvodzovať z dôvodu, že si podala dovolanie proti právoplatnému rozsudku v civilnom súdnom konaní, pretože predmetné rozhodnutie bolo právoplatné, a teda vyvolávajúce právne účinky a zároveň aj vykonateľné. Prokurátor taktiež poukázal na to, že podanie dovolanie nemôže aprobovať jej následné konanie a z tohto titulu jej udeliť beztrestný súhlas na ďalšie užívanie nehnuteľnosti. Je vraj všeobecne známe, že dĺžka mimoriadneho opravného konania v Slovenskej republike môže trvať roky a oprávnený by sa teda nemohol domôcť svojich práv len z dôvodu

začatia mimoriadneho opravného konania, v ktorom však právoplatnosť a vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia ostáva nedotknutá.

Uvedené tvrdenia zo strany prokurátora sú účelové a zavádzajúce. Nevina obžalovanej predsa nebola vyodená z dôvodu, že si podala dovolanie proti rozhodnutiu krajského súdu v civilnom konaní. Táto skutočnosť bola ale zohľadnená, nakoľko je súd povinný skúmať dôkaz nielen samostatne, ale aj vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi. Skutočnosť, že si obžalovaná podala dovolanie, kde žiadala o odklad vykonateľnosti v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok nasvedčuje tomu, že nemala v úmysle spáchať trestný čin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru v zmysle ustanovenia § 218 ods. 1 Trestného zákona, ale snažila sa o odloženie vykonateľnosti rozhodnutia krajského súdu, jednak aby mohla začať riešiť svoju momentálnu životnú situáciu (strata bývania, starostlivosť o maloleté dieťa, nedostatok financií) a aby do času rozhodnutia dovolacieho súdu mohla zotrvať v nehnuteľnosti, nakoľko mala za to, že rozhodnutie krajského súdu nebolo zákonné. Je teda irelevantné zo strany prokurátora tvrdiť, že podaním dovolania chcela aprobovať nezákonný stav. Obžalovaná nepodala len dovolanie, ale aj návrh na odklad vykonateľnosti, a preto hovorí o dĺžke dovolacieho konania v podmienkach Slovenskej republiky je zavádzajúce. O odklade vykonateľnosti nebolo rozhodnuté ani do času vystahovania sa obžalovanej z nehnuteľnosti, a teda obžalovaná nebola v nehnuteľnosti už potom, ako dovolací súd jej návrh zamietol. Prokurátor ďalej uvádza, že tvrdenie súdu, ktorý argumentuje, že skutok nie je trestným činom, pretože obžalovaná začala bývať v nehnuteľnosti v čase, keď ešte bola jeho vlastníčkou, považuje za nesprávny, pričom poukázal na skutkovú podstatu daného trestného činu. S takýmto právnym názorom obhajoba nesúhlasí a má za to, že súd túto okolnosť vyhodnotil správne. Konanie obžalovanej je v tomto prípade nutné považovať ako celok. Situácia by bola diametrálne odlišná, ak by sa obžalovaná nasťahovala do nehnuteľnosti až v čase, keď už by bola oboznámená s rozhodnutím krajského súdu. Obžalovaná však v nehnuteľnosti bola od konca apríla 2021 a skutočnosť, že v nehnuteľnosti zotrvala aj potom, ako jej bolo rozhodnutie krajského súdu oznámené je len následkom toho, že nevedela vyriešiť svoju bytovú otázku skôr. Opačná situácia by bola, ak by obžalovaná mala kde bývať a do domu by sa nasťahovala potom, ako jej bolo oznámené rozhodnutie krajského súdu. V takom prípade by bol jej úmysel zrejмый. V ďalšej časti prokurátor uvádza, že sa nestotožňuje s tvrdením súdu, že „nebolo bez pochyb preukázané, že by obžalovaná bránila vlastníkom vo výkone ich práv. Vlastníci mohli kedykoľvek vstúpiť do uvedenej nehnuteľnosti.“ Tvrdenie údajne nie je pravdivé, pretože ako bolo preukázané tvrdením poškodenej J. D., táto kľúče od domu nemala, pretože ich mala obžalovaná a tá jej ich odmietla dať a odmietla ju vpustiť do domu, preto bol prístup možný až za asistencie polície. Tvrdenie prokurátora nie je pravdivé. Dňa 21.11.2022 sa konal výsluch J. D., ktorá uviedla, že dňa 30.06.2021 jej obžalovaná otvorila a p. D. ju informovala o tom, že sa má do 05.07.2021 vystahovať s tým, že ak tak neurobí, bude na ňu podané trestné oznámenie. Následne do domu prišla 06.07.2021 a pani G. neotvárala, pričom poškodená uviedla, že si myslela, že obžalovaná je doma, pretože na dvore mala psa a mala tam aj auto. Nie je teda zrejмый, z čoho vyplýva explicitné tvrdenie prokurátora o tom, že obžalovaná odmietla dať J. D. kľúče, a že ju odmietla vpustiť do domu. Dňa 30.06.2021 sa J. D. nedožadovala vstupu do nehnuteľnosti a dňa 06.07.2021 nebola obžalovaná skutočne doma, aj keď mala doma auto, čo však nepreukazuje, že by mala byť doma. Koniec koncov to nevedela potvrdiť alebo vyvrátiť ani J. D.. Tvrdenie súdu je pravdivé, nakoľko v konaní nebolo nad mieru všetkých pochybností preukázané, že by obžalovaná bránila vlastníkom vo výkone ich práv - v užívaní nehnuteľnosti. Obhajoba sa nestotožňuje ani s tvrdením prokurátora vo vzťahu k zavineniu obžalovanej. Prokurátor tvrdí, že išlo zo strany obžalovanej jednoznačne o úmysel. Súd k uvedenému uviedol, že úmysel u obžalovanej nebol bez pochybností preukázaný. S týmto názorom sa obhajoba stotožňuje. Samotná skutočnosť, že obžalovaná v nehnuteľnosti zotrvala, ešte neznamená, že išlo o úmyselné konanie. Obžalovaná predsa nemohla s maloletým dieťaťom ísť bývať na ulicu. Aj občiansky zákonník poskytuje rodine s maloletým dieťaťom ochranu pred vystahovaním prostredníctvom inštitútu bytových náhrad. Je šťastím, že sa obžalovanej nakoniec bytovú otázku podarilo vyriešiť, avšak túto nebolo možné vyriešiť hneď a rozhodne nie do 5 dní, ako to žiadala poškodená. To ale neznamená, že obžalovaná nemala snahu to vyriešiť čo najskôr.

Prokurátor ďalej argumentuje vo vzťahu k aplikácii princípu ultima ratio. Uvádza, že ustanovenie § 218 ods. 1 Trestného zákona nevyžaduje vyčerpanie prostriedkov civilného práva. Princíp ultima ratio predstavuje zásadu subsidiarity represie a teda, prostriedky trestného práva sa majú použiť až ako krajný prostriedok štátu. Prostriedky civilného práva sa teda majú použiť prvé. To však neznamená, že podanie trestného oznámenia je podmienené vyčerpaním prostriedkov civilného práva. Znamená to ale to, že je tu určitá preferencia zo strany štátu, aby poškodený subjekt tieto prostriedky využil ako

prvé a až v prípade ich neúčinnosti by nastúpili prostriedky trestného práva. V prípade poškodenej tu nebola hrozba žiadnych dlho trvajúcich súdnych sporov, nakoľko Civilný sporový poriadok pozná inštitút neodkladného opatrenia v zmysle ustanovenia § 324 CSP. Súd je pritom povinný o uvedenom rozhodnúť do 30 dní, čo predstavuje v podstate veľmi rýchle riešenie sporu. Z uvedeného dôvodu neprichádza do úvahy riešiť danú situáciu okamžite prostriedkami trestného práva, ak je táto životná situácia riešiteľná aj miernejšími prostriedkami. Trestné právo by malo slúžiť na ochranu spoločnosti pred závažnejším protispoločenským správaním. Ako určitá protiváha je v trestnom práve aplikovateľný princíp ultima ratio, ale aj materiálny korektív v zmysle ustanovenia § 10 ods. 2 Trestného zákona v zmysle ktorého: „Nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatela je jeho závažnosť nepatrná.“ Uvedené ustanovenie slúži ako ochrana predtým, ak je napríklad naplnená formálna stránka trestného činu, avšak materiálna stránka absentuje, resp. je nepatrná. Na konci dňa nemá spoločnosť záujem na tom, aby bol ukladaný trest osobám za každú maličkosť, ale len za také konanie, ktoré je skutočne možné riešiť len prostriedkami trestného práva.

Obhajoba záverom uvádza, že konanie obžalovanej bolo skutočne dobromyseľné a nemala v žiadnom prípade úmysel akokoľvek uškodiť poškodenej. Obžalovaná mala záujem na tom, aby vyriešila svoju bytovú otázku čo najskôr. Žiaľ, nie je jednoduché nájsť prenájom v situácii, kedy je obžalovaná sama ako matka s maloletým dieťaťom a psom. Je všeobecne známe, že osamotená matka s dieťaťom má vo vzťahu k nájmu nehnuteľnosti azda najhoršiu pozíciu a to aj z dôvodu, že prenajímateľ je v takom prípade pri vypovedaní nájmovej zmluvy povinný poskytnúť bytovú náhradu v zmysle ustanovenia § 712 a nasl. Občianskeho zákonníka. Obžalovaná zároveň nemohla z dôvodu vyššie veku jej otca zotrvať v Českej republike u neho v nehnuteľnosti a zároveň neprichádzalo do úvahy ísť do bytu, kde sa nachádzala už jej sestra s rodinou. Bolo šťastím, že matka obžalovanej jej finančne vypomohla a po určitom čase hľadania nehnuteľností sa konečne podaril nájsť vhodný byt, ktorý bol žiaľ v stave holodom a bolo nutné ho zariadiť. Zo všetkých skutkových okolností je ale zrejmé, že konanie obžalovanej jednoznačne nemožno hodnotiť ako trestný čin, najmä s poukazom na princíp ultima ratio a s poukazom na materiálny korektív.

Navyše v prospech obžalovanej svedčí skutočnosť, že aby uvoľnila predmetný dom v Borinke tak sa nasťahovala s maloletou do nezariadeného bytu (bez kuchynskej linky), teda nijak nenaťahovala svoje užívanie domu ale práve naopak, aktívne sa snažila riešiť svoju a bytovú situáciu aj situáciu jej dcéry. To, že matka obžalovanej mala peniaze skôr, je rovnako irelevantné, rozhodujúci bol okamih, kedy sa matka rozhodla dcére pomôcť a zabezpečiť jej bývanie. Nebyť matky obžalovanej, ktorá takto pomohla dcére aj vnučke, situácia by bolo o to náročnejšia. Nik ale nemôže nútiť rodiča v dôchodkovom veku, aby zabezpečoval plnoletému dieťaťu bývanie, bola to len obrovská pomoc rodiča dieťaťu, no nemôže to prokurátor vykladať na ťarchu obžalovanej, že jej matka mala peniaze skôr.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti obhajoba navrhla, aby odvolací súd odvolanie prokurátora zamietol.

Poškodená sa prostredníctvom splnomocnenca tiež vyjadrila k odvolaniu prokurátora podaním zo dňa 24.04.2023. Poškodená sa s odvolaním prokurátora v plnom rozsahu stotožňuje, a taktiež je toho názoru, že okresný súd nesprávne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, a preto dospel k nesprávnemu záveru v otázke zavinenia a viny tak, ako je to podrobne uvedené v samotnom odvolaní prokurátora. Na doplnenie a podporu odvolacej argumentácie prokurátora poškodená považuje za potrebné uviesť nasledovné:

Okresný súd v napadnutom rozsudku (str. 12) uvádza, že obžalovaná bola v čase vzniku skutku bezpodielovou spoluvlastníčkou dotknutej nehnuteľnosti, čo sa však nezakladá na pravde, keďže z listinných dôkazov nespochybniteľne vyplýva, že v čase skutku vymedzenom v obžalobe od 05.07.2021 bola výlučnou vlastníčkou dotknutej nehnuteľnosti poškodená, keďže nehnuteľnosť nadobudla do výlučného vlastníctva dňa 21.06.2021. Okresný súd v napadnutom rozsudku (str. 10) síce sám z LV č. 1562 zistil, že poškodená bola výlučnou vlastníčkou ku dňu 21.06.2021, ale následne na str. 12 už vyslovuje záver, ktorý je s týmto jeho vlastným zistením v rozpore, na čo správne poukázal v podanom odvolaní aj prokurátor. Okresný súd na str. 12 rovnako vyslovuje, že rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené vyporiadanie BSM v prospech bývalého manžela R. D., bolo obžalovanej doručené začiatkom júla 2021. Ani tento záver súdu sa nezakladá na pravde, je nesprávny a v rozpore s vykonaným dokazovaním. Je nesporné, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo doručené obžalovanej dňa 18.05.2021, čo vyplýva aj z dovolania podaného obžalovanou (z jeho časti I.), na ktorým okresný súd vo

výraznej miere odkazuje v napadnutom rozsudku. Navyše, ak rozhodnutia súdov, vrátane rozhodnutia odvolacieho súdu, nadobudli právoplatnosť dňa 18.05.2021, tak logicky nemohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu doručené obžalovanej začiatkom júla 2021 tak, ako je to uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku, t.j. po jeho právoplatnosti.

Poškodená zdôrazňuje, že nehnuteľnosť nadobudla do vlastníctva dňa 21.06.2021, takže počnúc týmto dňom bola jej výlučnou vlastníčkou, pričom už dňa 30.06.2021 ústne a následne aj písomne vyzvala obžalovanú, aby sa vysťahovala z nehnuteľnosti, a to najneskôr do 05.07.2021. Keďže obžalovaná na tieto výzvy nereagovala a tieto od samého začiatku ignorovala, poškodená bola nútená dňa 07.07.2021 podať trestné oznámenie na Obvodné oddelenie PZ Stupava. V tejto súvislosti je potrebné taktiež zdôrazniť, že obžalovaná podala dovolanie prostredníctvom právneho zástupca až dňa 09.07.2021, čo znamená, že si bola nepochybne vedomá toho, že predmetnú nehnuteľnosť neoprávnené užíva už v tom čase, keďže ako to už bolo uvedené, bola opakovane poškodenou vyzvaná, aby sa vysťahovala z nehnuteľnosti. V tejto súvislosti je taktiež potrebné uviesť, že aj ďalšie snahy poškodenej o dosiahnutie odovzdania nehnuteľnosti (už po podaní trestného oznámenia) boli obžalovanou odignorované, v dôsledku čoho poškodená bola nútená počas vyšetrovania opakovane požiadať políciu o súčinnosť (viď priložený úradný záznam z 13.12.2021). Taktiež treba zdôrazniť, že sa poškodená do rodinného domu dostala až 20.12.2021, a to tak, že musel byť privolaný zámočník, ktorý za asistencie polície vymenil zámok na bráne a vchodových dverách vedúcich do domu. Po vstupe do domu poškodená zistila, že obžalovaná zanechala rodinný dom v dezolátnom stave (viď priložené fotografie). Na dokreslenie osoby obžalovanej treba uviesť, že dovolací súd ešte nerozhodol o jej dovolaní, ani o jej návrhu na odklad vykonateľnosti, ale ona už s cieľom čo najviac poškodiť svojho bývalého manžela (R. D.) sa zbavila záväzku voči nemu, ktorý jej vyplynul z vyporiadania BSM (zaplatiť bývalému manželovi na vyrovnanie podielov zo zaniknutého BSM peňažnú sumu 24.982,65 €), a to tým, že počas trestného konania podala návrh na oddĺženie konkurzom, t.j. využila inštitút osobného bankrotu (čo obžalovaná sama uviedla vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní dňa 03.10.2022). Vyhlásenie konkurzu bolo následne zverejnené v Obchodnom vestníku č. 48/2023 zo dňa 09.03.2023 (viď príloha). Aj uvedená skutočnosť svedčí o tom, že konanie obžalovanej bolo vždy účelové a cielené, sledujúce výlučne jej záujmy a potreby, bez ohľadu na oprávnené záujmy iných osôb (poškodenej, bývalého manžela a ostatných veriteľov). Je zároveň pozoruhodné, že pri zbavení sa dlhov už obžalovaná nepotrebovala čakať na výsledok rozhodnutia dovolacieho súdu (čím okresný súd v podstate odôvodnil oslobodenie obžalovanej), na výsledok obžalovaná „čakala“, len keď potrebovala zhojiť svoje protiprávne konanie spočívajúce v dlhodobom neoprávnenom užívaní rodinného domu poškodenej, čo okresný súd navyše v plnej miere vyhodnotil v prospech obžalovanej.

Z uvedeného dôvodu sa poškodená v plnom rozsahu stotožňuje s odvolaním prokurátora a rovnako má za to, že konanie obžalovanej naplnilo všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona a vzhľadom na čas jeho trvania a spôsob jeho spáchania je potrebné rozhodne takéto protiprávne konanie kvalifikovať ako trestný čin.

Záverom splnomocnenec poškodenej uvádza, že poškodená podala v zákonnej lehote odvolanie proti napadnutému rozsudku, v rozsahu jeho výroku, ktorým bola odkázaná s nárokom na náhradu škody na civilný proces, a to pre nesprávnosť výroku o náhrade škody, pričom poškodená na podanom odvolaní zo dňa 14.02.2023 v celom rozsahu zotráva, aj s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti.

Odvolací súd po predložení veci nezistil také chyby konania predchádzajúce napadnutému rozsudku, ktoré by boli dôvodom na zrušenie rozsudku na neverejnom zasadnutí, a preto nariadil vo veci verejné zasadnutie. Splnomocnená zástupkyňa poškodenej bola o verejnom zasadnutí upovedomená riadne a včas, táto sa však neustanovila a nepožiadala o odročenie, preto odvolací súd podľa § 294 ods. 2 Trestného poriadku konal v jej neprítomnosti.

Na verejnom zasadnutí odvolacieho súdu zástupca Krajskej prokuratúry Bratislava navrhol odvolaniu okresného prokurátora vyhovieť tak, aby bol rozsudok zrušený a vec vrátená súdu prvého stupňa.

Obhajca sa pridrižoval písomného vyjadrenia k odvolaniu a zdôraznil nízku spoločenskú závažnosť skutku. Navrhol odvolania zamietnuť.

Obžalovaná sa pridrižovala prednesu svojho obhajcu a dodala, že nehnuteľnosť je doposiaľ neobývaná a chátra. Jej maloletej dcére bolo odňaté bývanie. Obžalovaná situáciu riešila tak, ako dokázala, nebolo v jej silách ihneď z domu odísť.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací primárne konštatoval prípustnosť oboch odvolaní, a tým absenciu dôvodov na rozhodnutie podľa § 316 ods. 1 alebo ods. 3 Trestného poriadku, preto podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, riadiac sa pritom zásadou, že na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a dospel k záveru, že obe odvolania sú nedôvodné a súd prvého stupňa rozhodol správne, hoci jeho argumentáciu v odôvodnení nie je možné v celosti akceptovať.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Odvolací súd po splnení prieskumnej povinnosti zistil, že pred súdom prvého stupňa boli na hlavnom pojednávaní vykonané všetky dostupné dôkazy potrebné na objasnenie skutkového stavu veci v súlade s ustanovením § 2 ods. 10 Trestného poriadku a dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, o ktoré dôkazy a skutočnosti svoje rozhodnutie oprel, a teda napadnutý rozsudok spĺňa aj zákonnú požiadavku preskúmateľnosti v zmysle § 168 ods. 1 Trestného poriadku.

Z predloženého spisového materiálu odvolací súd zistil nasledovné skutočnosti:

Dňa 31.01.2022 podal prokurátor na príslušný súd obžalobu na I. G. pre prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v úvodnej časti tohto odôvodnenia.

Na hlavnom pojednávaní konanom dňa 03.10.2022 obžalovaná učinila vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, že je nevinná, preto súd vykonal vo veci dokazovanie. Vypočul obžalovanú I. G., v procesnom postavení svedka vypočul poškodenú J. D., vypočul svedkov R. D., U. B., I. A. F. a podľa § 269 Trestného poriadku prečítal listinné dôkazy.

Obhajoba obžalovanej spočívala v tom, že v nehnuteľnosti bývala s maloletou dcérou aj potom, čo vedela, že bolo právoplatne rozhodnuté o vyporiadaní BSM a jej prikázaní do výlučného vlastníctva bývalého manžela, pričom s ním rokovala o odkúpení tejto nehnuteľnosti. R. D. prestal s ňou komunikovať a previedol nehnuteľnosť na svoju matku. Najst' rýchlo inú nehnuteľnosť s malým dieťaťom a veľkým psom uprostred školského roka obžalovaná nedokázala, mala aj ďalšie problémy osobného charakteru. Od J. D. nedostala výzvu, aby dom vypratala, J. D. tam raz prišla, postavila sa za bránku, počas rozhovoru jej vykala, a povedala jej, aby dom opustili počas víkendu. To bolo nereálne. Nemala k dispozícii inú nehnuteľnosť.

Z obhajoby obžalovanej je teda zrejmé, že nepopiera skutok, ktorý jej bol kladený za vinu, pričom tento je preukázaný aj listinnými dôkazmi. V tomto smere súd prvého stupňa postupoval pri hodnotení dôkazov nesústredene a nezamerával sa na podstatné skutočnosti vyplývajúce z dôkazov, ktoré sú rozhodujúce pre naplnenie formálnych znakov trestného činu a pre preukázanie skutku. Odvolací súd konštatuje, že je bez pochybností listinnými dôkazmi preukázané, že rodinný dom a súvisiace pozemky boli v konaní vyporiadaní BSM počnúc dňom 18.05.2021 prikázané do výlučného vlastníctva R. D., a od 21.06.2021 bola na základe rozhodnutia katastrálneho odboru Okresného úradu Malacky bola výlučnou vlastníčkou rodinného domu a súvisiacich pozemkov J. D., a to z titulu darovacej zmluvy od darcu R. D.. Obžalovaná nerozporuje skutočnosť, že v dom obývala po vyporiadaní BSM napriek svojej vedomosti o tom, že nebola jeho vlastníkom, a že nedisponovala žiadnym iným právnym titulom na jeho užívanie. Jej obhajoba v podstate spočívala v tom, že mala morálne právo v nehnuteľnosti zotrvať, pričom obsiahlo konkretizovala dôvody. Uvedené súdu prvého stupňa pri hodnotení dôkazov uniklo, inak by nemohol konštatovať, že obžalovaná bola v čase skutku bezpodielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti. Nič také zo skutku nevyplýva, pretože jej je kladené za vinu, že dom obývala v čase, kedy nebola jeho vlastníkom, ale vlastníkom bola J. D.. Z hľadiska posudzovania naplnenia formálnych znakov skutkovej podstaty

trestného činu je irelevantné, kedy sa do domu nast'ahovala a za akých okolností, a aj to, prečo sa z domu neodš'ahovala. Tieto okolnosti majú význam až v neskorších štádiách hodnotenia.

Podľa § 218 ods. 1 Trestného zákona kto protiprávne obsadí alebo užíva dom alebo byt iného alebo kto oprávnenej osobe v užívaní domu alebo bytu neoprávnene bráni, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

Odvolačný súd konštatuje, že z dôkazov vykonaných na hlavnom pojednávaní nesporne vyplynulo, že obžalovaná minimálne od 21.06.2021, kedy sa vlastníčkou domu stala J. D., užívala dom bez právneho dôvodu, to znamená neoprávnene. Súd prvého stupňa nesprávne stotožňuje pojem právny dôvod a faktický dôvod, čo sú v skutočnosti úplne odlišné kategórie, ktoré najmä v rovine práva a profesionality treba odlišovať. To, aké dôvody obžalovaných viedli k neoprávnenému užívaniu domu, je faktický dôvod, právny dôvod je zmluva, súhlas vlastníka a pod. Skutková podstata žalovaného trestného činu je koncipovaná alternatívnym spôsobom, teda nie je nevyhnutné, aby páchatel' konal všetkými spôsobmi uvedenými v skutkovej podstate, ale len niektorým z nich. Obžalovaná neoprávnene užívala dom, čím naplnila formálne znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu. Úvaha súdu prvého stupňa o tom, či obžalovaná bránila alebo nebránila R. D. a J. D. vo výkone vlastníckeho práva je neopodstatnená, vo vzťahu k R. D. je nad rámec skutku, pre ktorý bola obžalovaná postavená pred súd, a vo vzťahu k J. D. je nadbytočná, pretože je zrejmé, že výkon vlastníckeho práva, ktoré je chránené Ústavou SR, zahŕňa v sebe akékoľvek rozhodnutie vlastníka o spôsobe výkonu tohto práva v medziach zákona, vrátane neobývania nehnuteľnosti a jej chátrania. Ak teda obžalovaná v dome bývala, nemohla vlastníčka svoje vlastnícke právo realizovať, čím jej bolo bránené v jeho výkone. Z hľadiska naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu však postačovalo, že obžalovaná dom užívala neoprávnene.

Minimálne od 30.06.2021, kedy obžalovaná prišla s vlastníčkou do kontaktu, vedela, že vlastníčka nesúhlasí s tým, aby obžalovaná v nehnuteľnosti zotrvala, čím je dané aj jej zavinenie v neskoršom období, teda aj od 05.07.2021 do 20.12.2021, ako sa uvádza v obžalobe. Úvahy súdu prvého stupňa o absencii úmyselného zavinenia sú nesprávne, pričom odvodzovanie absencie zavinenia od právneho stavu, ktorý nastal 2 kroky dozadu pred skutkom, postráda právnu logiku. Podstatné je to, že obžalovaná vedela, že v rozhodnom období užívala nehnuteľnosť bez právneho dôvodu, a napriek tomu nehnuteľnosť neopustila, teda v nej zotrvala. Je iracionálne, aby niekto obýval dom neúmyselne. Takéto konanie nie je fakticky možné u zdravého a mobilného človeka. Odvolačný súd teda na rozdiel od súdu prvého stupňa konštatuje, že obžalovaná úmyselne protiprávne užívala dom poškodenej.

Ak súd prvého stupňa odvodzoval nedostatok zavinenia od okolností v živote obžalovanej, ktoré sa vzťahujú aj na inkriminovaný dom, tieto bolo potrebné hodnotiť výlučne z hľadísk uvedených v § 10 ods. 2 Trestného zákona. Tiež je nelogické v odôvodnení napadnutého rozsudku, že súd napriek záveru o tom, že skutok nie je trestným činom pre nedostatok zavinenia, tento posudzuje z hľadiska zásady ultima ratio. Ak nejaké konanie nenapĺňa všetky všeobecné a osobitné znaky skutkovej podstaty, nie je dôvod na posudzovanie trestnoprávnej represie ako poslednej možnosti, pretože takáto možnosť nie je vtedy, keď skutok nie je trestným činom, ale len vtedy, keď trestným činom môže byť. Uvedenému zodpovedá rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu SR (napr. 1Tdo/28/2020, R 96/2014), ktorý konštatoval, že „princíp ultima ratio možno uplatniť len prostredníctvom materiálneho korektívu § 10 ods. 2 Trestného zákona, teda len pri prečinoch. Toto pravidlo je vo vzťahu k prečinom plne opodstatnené, pretože súdna moc na aplikáciu princípu ultima ratio použila zákonodarcom deklarovanú možnosť za istých okolností nepovažovať za protiprávne konanie, ktoré sa ako protiprávne javí z dôvodu naplnenia všetkých formálnych znakov skutkovej podstaty konkrétneho prečinu.

Odvolačný súd teda po prijatí záveru, že obžalovaná naplnila všetky znaky skutkovej podstaty žalovaného trestného činu pristúpil k posudzovaniu závažnosti spáchaného prečinu v intenciách § 10 ods. 2 Trestného zákona. Práve tu bolo potrebné hodnotiť predovšetkým okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, následky a pohnútku obžalovanej. Vykonaným dokazovaním pred súdom prvého stupňa bolo preukázané, že obžalovaná po rozvode manželstva ostala bývať v danom dome nadobudnutom počas manželstva, žila tu s ďalším manželom, narodila sa jej dcéra, ktorá tu žila svoje prvé 2 roky, následne sa obžalovaná z dôvodov otca maloletej dcéry odš'ahovala do zahraničia, 2 roky sa pohybovala medzi Českou republikou a Maltou, čo súviselo aj s chorobou jej otca žijúceho v Čechách. V čase jej pobytu na Malte prebiehalo odvolacie konanie o vyporiadaní BSM na základe jej odvolania. Do nehnuteľnosti sa vrátila, hypotéku splácala aj ona, nielen R. D., a rokovala s ním o odkúpení nehnuteľnosti zo zdrojov

matky obžalovanej. Obžalovaná bola nemajetná, jej matka žijúca v Čechách však predala pozemky a pomáhala jej riešiť bytovú otázku, túto aj vyriešila a kúpila jej byt. Maloletá dcéra obžalovanej s touto bývala v inkriminovanej nehnuteľnosti a mala v danej lokalite sociálne väzby. Obžalovaná chovala psa. Z uvedených skutočností odvolací súd vyvodzuje, že okamžité opustenie nehnuteľnosti obžalovanou bolo skutočne komplikované celkovou jej životnou situáciou, kedy ako nemajetná matka maloletého dieťaťa a chovateľka veľkého psa nemohla ani pri vynaložení všetkého úsilia okamžite vypratať nehnuteľnosť a súčasne zabezpečiť riadnu starostlivosť o dieťa a o psa. Uvedené totiž objektívne vyžaduje určitý dlhší čas než len pár dní, pričom situácia ohľadom novej kúpy nehnuteľnosti matkou obžalovanej od R. D. sa postupne vyvíjala a menila, čomu zodpovedala aj intenzita úsilia obžalovanej dom opustiť. Je logické, že v čase nádeje na uzavretie dohody s R. D. obžalovaná inú vhodnú nehnuteľnosť nehľadala, a v čase od 21.06.2021, kedy sa vlastníčkou stala J. D., resp. od 30.06.2021, kedy sa obžalovaná dozvedela, že vlastníčka si želá vypratanie domu, do niekoľkých týždňov nebolo objektívne možné presťahovanie obžalovanej, jej dcéry a psa do inej nehnuteľnosti, keďže časový rámec na takýto úkon spojený s obstaraním zdrojov sa ráta na mesiace. Napokon obžalovaná situáciu vyriešila dňa 20.12.2021 a dom opustila. Posudzujúc úmysel zákonodarcu chrániť právo bývania odvolací súd analogicky poukazuje na to, že pri výpovedi krátkodobého nájmu bytu podľa zákona č. 98/2014 Z.z. je určená výpovedná doba nie kratšia ako 1 mesiac, čo by malo zodpovedať reálnym možnostiam nájomcu hľadať si iné bývanie. Uvedené však odvolací súd bral do úvahy len okrajovo, vzhľadom na to, že situácia obžalovanej bola odlišná od krátkodobého nájmu bytu a vyznačovala sa viacerými faktormi na jej strane, ktoré hľadanie bývania objektívne komplikovali. Pokiaľ ide o spôsob vykonania činu a jeho následky, nemožno s prihliadnutím na výsledky dokazovania konštatovať, že obžalovaná konala s vysokou mierou arogancie, alebo spôsobila vážny následok.

Na základe uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru, že závažnosť protiprávneho konania obžalovanej je vzhľadom na všetky okolnosti prípadu nepatrná, a materiálna stránka trestného činu v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona nie je daná. Pri tomto závere prihliadal aj na povahu vzájomného vzťahu obžalovanej a vlastníčky nehnuteľnosti. Tento vzťah má súkromnoprávny charakter, pričom orgány činné v trestnom konaní majú slúžiť predovšetkým na ochranu takých ohrozených či porušených záujmov, ktoré majú širší spoločenský význam. Nie je ich úlohou kompenzovať pasivitu osôb pri ochrane svojich práv v súkromnoprávných vzťahoch. Súdny v civilnom konaní zákonodarcu povoláva k tomu, aby rozhodovali všetky sporné otázky, ktoré vyplynú zo súkromnoprávných vzťahov, a ktoré sa nevyvíjajú bežne sa vyskytujúcim obdobným prípadom. Trestné právo je možné použiť len v prípadoch, ktoré možno označiť za závažné excesy zo súkromnoprávných vzťahov, ktoré už zjavne presahujú ich rámec. Len takémuto striktnému prístupu totiž zodpovedá to, že trestné právo má byť uplatňované ako krajný prostriedok k postihu najzávažnejších prípadov porušenia práva a tam, kde prostriedky iných právnych odvetví už nie sú účinné (zásada subsidiarity trestnej represie, ultima ratio). Prostriedky trestného práva nie je možné využiť len preto, že subjekt, ktorý sa cíti v práve, celkom rezignoval na ochranu, ktorú mu majú poskytnúť súdy v civilnom konaní.

Odvolací súd teda dospel k rovnakému záveru ako súd prvého stupňa, že skutok nie je trestným činom, pričom nezistil žiadne dôvody pre korekciu výroku o oslobodení obžalovanej spod obžaloby podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku. Preto odvolanie prokurátora ako nedôvodné v zmysle § 319 Trestného poriadku zamietol.

Výrok o odkázaní poškodeného s nárokom na náhradu škody na civilný proces podľa § 288 ods. 3 Trestného poriadku je výrokom obligatónym, a preto nebolo opodstatnené ani odvolanie poškodenej.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný riadny opravný prostriedok.